

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 22.02.2000

KOM(2000)94 endelig

1997/0264(COD)

UDTALELSE FRA KOMMISSIONEN

**i henhold til EF-traktatens artikel 251, stk. 2, litra c),
om Europa-Parlamentets ændringerne til Rådets fælles holdning til**

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

**om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring
for motorkøretøjer og om ændring af direktiv 73/239/EØF og 88/357/EØF
(fjerde motorkøretøjsforsikringsdirektiv)**

OM ÆNDRING AF KOMMISSIONENS FORSLAG

i henhold til EF-traktatens artikel 250, stk. 2

BEGRUNDELSE

I henhold til EF-traktatens artikel 251, stk. 2, skal Kommissionen afgive udtalelse om de ændringer, som Europa-Parlamentet stiller forslag om under andenbehandlingen.

Kommissionen afgiver hermed udtalelse om de 19 ændringer, som Parlamentet har foreslået. I overensstemmelse med EF-traktatens artikel 250, stk. 2, fremsætter Kommissionen også et ændret forslag, der inkorporerer de fire af Parlamentets ændringsforslag, som Kommissionen har accepteret enten i deres helhed eller i deres ånd.

1. BAGGRUND

Kommissionen oversendte ovennævnte forslag til direktiv, der er baseret på traktatens artikel 95 (tidl. artikel 100 A) og 47 stk. 2 (tidl. artikel 57 stk. 2), til Parlamentet og Rådet den 14. oktober 1997 (KOM(1997)510 endelig – 1997/0264(COD)). Forslaget blev udformet på initiativ af Europa-Parlamentet, jf. dets beslutning af 26. oktober 1995 i henhold til EF-traktatens artikel 192 (tidl. artikel 138 B).

Det Økonomiske og Sociale Udvalg afgav udtalelse den 25. marts 1998.

Europa-Parlamentet vedtog en udtalelse under førstebehandlingen den 16. juli 1998.

Kommissionen vedtog et ændret forslag til direktiv den 31. marts 1999, som inkorporerede 26 af de ændringer (enten i deres helhed eller i deres ånd eller med visse justeringer), Parlamentet havde foreslået under førstebehandlingen.

Rådet vedtog med enstemmighed sin fælles holdning den 21. maj 1999. Kommissionen gav sin fulde støtte til Rådets fælles holdning.

Under andenbehandlingen den 15. december 1999 vedtog Europa-Parlamentet 19 ændringsforslag til Rådets fælles holdning.

I denne udtalelse redegør Kommissionen for sin holdning til Europa-Parlamentets ændringsforslag i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 251, stk. 2, litra c).

2. FORMÅLET MED KOMMISSIONENS FORSLAG

Formålet med forslaget er at forbedre den nuværende situation, så personer, der under midlertidigt ophold i en anden medlemsstat end deres hjemland ("besøgende") har lidt skade eller tab i denne anden medlemsstat forårsaget af et motorkøretøj, der er indregistreret og forsikret i en anden medlemsstat end den pågældendes hjemland, får lettere ved at gøre skadeserstatningskrav gældende.

Direktivet tjener derfor til at indføre en hurtig og pragmatisk løsning i ovennævnte situationer for at få det erstatningspligtige forsikringsselskab til at betale og for at beskytte de besøgende motorkøretøjsførere, der udsættes for ulykker. Direktivet dækker ikke sager, hvorom der opstår strid, dvs. sager, hvor forsikringsselskabet bestrider sin erstatningspligt eller erstatningsbeløbet. Sådanne sager overlades til

domstolene. Direktivet må ikke ændre ved den internationale privatret og internationale konventioner.

3. KOMMISSIONENS UDTALELSE OM PARLAMENTETS ÆNDRINGSFORSLAG

3.1. Resumé af Kommissionens holdning

Kommissionen kan acceptere tre af ændringsforslagene i deres helhed og ånden i et fjerde ændringsforslag.

Kommissionen kan ikke acceptere 15 af de ændringsforslag, Parlamentet har vedtaget.

3.2. Parlamentets ændringsforslag under andenbehandlingen

3.2.1. Ændringsforslag accepteret i deres helhed

3.2.1.1. Ændringsforslag 10 og 11 (artikel 4, stk. 1a (nyt) og artikel 4, stk. 1b (nyt) – “valg af skadesbehandlingsrepræsentant”)

Skønt dette princip allerede indgår i den fælles holdning, vil disse ændringsforslag bidrage til at præcisere den fælles holdning ved eksplicit at fastslå,

- at valget af skadesbehandlingsrepræsentant sker efter forsikringsselskabets skøn
- at medlemsstaterne ikke må indskrænke det frie valg af skadesbehandlingsrepræsentant
- at skadesbehandlingsrepræsentanten kan handle for et eller flere forsikringsselskabers regning.

3.2.1.2. Ændringsforslag 12 (artikel 4, stk. 3 – “skadesbehandlingsrepræsentantens sproglige evner”)

Den fælles holdning er allerede forholdsvis fleksibel på dette punkt, men bestemmelsen vil blive gjort mere præcis ved at fastslå, at skadesbehandlingsrepræsentanten skal besidde de nødvendige sproglige evner og være i stand til at behandle sager på det eller de officielle sprog i den medlemsstat, hvor den skadelidte har bopæl.

3.2.2. Ændringsforslag accepteret i ånden

3.2.2.1. Ændringsforslag 13 (artikel 5, stk. 3 – “frist for udlevering af oplysninger fra informationskontoret”)

Dette ændringsforslag tager sigte på at styrke beskyttelsen af forbrugerne, men ordet “uførtøvet”, der indgår i forslaget, bør præciseres for at undgå forskelle, når medlemsstaterne gennemfører denne bestemmelse.

3.2.3. *Ændringer, som Kommissionen ikke kan acceptere*

3.2.3.1. *Ændringsforslag 1, 2, 8 og 9 (betragtning 8 og 9, artikel 1 og 3 – ”Direktivets anvendelsesområde”)*

Ændringerne tager sigte på at udvide direktivets anvendelsesområde til at gælde for uheld i tredjelande mellem to EU-parter, der er forsikret af forsikringsselskaber i EU. Det drejer sig kun om et meget lille antal sager. Kommissionen afviste allerede disse ændringer ved førstebehandlingen af følgende årsager:

Den erstatningsmekanisme, der er fastsat i dette direktiv, er ligesom i de øvrige motorkøretøjsforsikringsdirektiver baseret på ordningen med det grønne kort. Denne mekanisme kan ikke udvides til at gælde i tredjelande, der ikke er tilsluttet ordningen, og som ikke anerkender gyldigheden af den europæiske forsikring. Forsikringsselskaberne ville sandsynligvis ikke acceptere at dække disse risici eller kunne tænkes at opkræve meget høje præmier. Under alle omstændigheder ville myndighederne i tredjelande bede besøgende køretøjer fra EU om at tegne forsikringer ved grænsen hos selskaber, der er etableret på deres område.

Direktivets anvendelse, navnlig bestemmelsen vedrørende direkte krav mod forsikringsselskaber, kan være i strid med tredjelandets regler om ansvarsforsikring og internationalt privatret, især når en sådan lovgivning ikke anerkender direkte krav.

Disse fire ændringer angående uheld i tredjelande kan ikke accepteres på nuværende tidspunkt *i den foreliggende form*, men Kommissionen kunne måske overveje en udvidelse af direktivets anvendelsesområde, som tager hensyn til de foregående betragtninger. Et eventuelt kompromis skal klart anføre de tredjelande, som direktivets anvendelsesområde rent faktisk kan udvides til. Endvidere skal enhver løsning undgå at være i strid med tredjelandets lovgivning.

3.2.3.2. *Ændringsforslag 3 (betragtning 14 – ”Skadebehandlingsrepræsentantens kompetence”)*

Denne ændring vil forringe retssikkerheden ved forslaget og være til ulempe for skadelidte. Det er nødvendigt at gå til domstolene for at forhindre den fortolkning, at skadebehandlingsrepræsentantens beføjelser kan begrænses til kun at omfatte administrative organer og ikke domstole. Det er her nødvendigt at henvise til den internationale privatret for at undgå eventuel sammenblanding med nationale regler om retternes kompetence.

3.2.3.3. *Ændringsforslag 4 (betragtning 26 – ”Erstatningskrav over for erstatningsorganet”)*

Denne ændring ville fjerne en betragtning, der tager sigte på at sikre retssikkerheden, gennemsigtigheden og den finansielle sikkerhed i forbindelse med den etablerede refusionsmekanisme. Filosofien/målet med direktivet er, at skadelidte får erstatning, og ikke at refundere tredjeparter. Erstatningsorganet er kun en mekanisme til at sikre skadelidte erstatning i visse tilfælde, men det er ikke det endelige forsikringsselskab. Hvis forsikringsselskabet har refunderet skadelidte, intervenserer erstatningsorganet ikke.

3.2.3.4. Ændringsforslag 5 (betragtning 27 – ”Erstatningsorganets ret til subrogation”)

Denne ændring ville fjerne en betragtning, der er vigtig for retssikkerheden, gennemsigtigheden og den finansielle sikkerhed i forbindelse med refusionsmekanismen. Da reglerne om subrogation ikke er ensartede i medlemsstaterne, bør den subrogationsmekanisme, der fastsættes i direktivet, være tydelig og gennemsigtig.

3.2.3.5. Ændringsforslag 6 (betragtning 28 – ”Skadelidtes stilling i forhold til erstatningsorganet”)

Denne ændring ville fjerne en vigtig betragtning med henblik på at beskytte skadelidte og fremskynde udbetalingen af erstatningen.

3.2.3.6. Ændringsforslag 7, 17 og 18 (betragtning 29, artikel 6, stk. 3, og artikel 10, stk. 3 – ”Aftale mellem erstatningsorganerne”)

Disse ændringer ville fjerne et væsentligt element, som alle motorkøretøjsforsikringsdirektiverne er baseret på: henvisningen til aftalen mellem nationale erstatningsorganer som grundlaget for refusionsmekanismen. Direktivet skaber ikke en fuldstændig ny struktur for erstatningsorganerne, men bygger på det eksisterende system med bureauer. Erfaringerne fra første motorkøretøjsforsikringsdirektiv viser, at indgåelsen af en aftale mellem bureauerne er en forudsætning for den mekanisme, der er fastsat i direktivet. Det er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, at der således bygges på den eksisterende struktur med bureauer.

3.2.3.7. Ændringsforslag 14 (artikel 6, stk. 1, fjerde afsnit – ”Erstatningsorganets afslutning af behandlingen af sagen”)

Denne ændring ville fjerne et afsnit, der er vigtigt for retssikkerheden, gennemsigtigheden og den finansielle sikkerhed i forbindelse med refusionsmekanismen. Ifølge direktivets idégrundlag træder refusionsorganet ikke i stedet for forsikringsselskabet og intervenserer kun for at sikre betaling af erstatning under visse særlige omstændigheder. Erstatningsorganet refunderer kun skadelidte, hvis det ansvarlige forsikringsselskab ikke har udpeget en skadebehandlingsrepræsentant, eller hvis den pligt, der påhviler forsikringsselskabet til at afgive et begrundet svar (som skal indeholde enten et begrundet tilbud eller et begrundet afslag) inden en vis frist, ikke er opfyldt. Afgiver forsikringsselskabet ikke et begrundet svar inden visse frister, skal der iværksættes ”passende effektive og systematiske økonomiske eller tilsvarende administrative sanktioner”.

3.2.3.8. Ændringsforslag 15 (artikel 6, stk. 1, femte afsnit – ”Erstatningsorganets underrettningsfrist”)

Denne ændring ville fjerne et afsnit, der er vigtigt for retssikkerheden og gennemsigtigheden i forbindelse med refusionsmekanismen. Denne frist er nødvendig, fordi erstatningsorganet har brug for en vis tid til at undersøge og kontrollere de oplysninger, der er afgivet af skadelidte. Fristen er også i skadelidtes interesse med henblik på beskyttelse af ofret.

3.2.3.9. Ændringsforslag 16 (artikel 6, stk. 1, sjette afsnit – ”Refusion til det erstatningsorgan, der udbetalte erstatning til skadelidte”)

Den måde, hvorpå det erstatningsorgan, der udbetalte erstatning til skadelidte, skal refunderes, falder ind under medlemsstaternes kompetence i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet. Den fælles holdning indeholder en bestemmelse herom af hensyn til retssikkerheden. Det fastsættes helt klart i denne bestemmelse, at udbetalingen fra erstatningsorganet til skadelidte ikke må gøres betinget af refusion fra den endelige ansvarlige.

3.2.3.10.Ændringsforslag 19 (Artikel 10, stk. 4 – ”Bestemmelser, som er gunstigere for skadelidte”)

Denne ændring ville ophæve en generel bestemmelse, der er indført af subsidiaritets- og forbrugerbeskyttelsesmæssige hensyn. Medlemsstaterne skal have mulighed for at være mere beskyttende.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

**om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring
for motorkøretøjer og om ændring af direktiv 73/239/EØF og 88/357/EØF
(fjerde motorkøretøjsforsikringsdirektiv)**

**OM ÆNDRING AF KOMMISSIONENS FORSLAG
i henhold til EF-traktatens artikel 250, stk. 2**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR –

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, og artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg⁽²⁾,

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 251⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Der er i øjeblikket forskelle mellem medlemsstaternes love, regler og administrative bestemmelser om ansvarsforsikring for motorkøretøjer, og disse forskelle hæmmer den frie bevægelighed for personer og forsikringstjenester.
- (2) Disse bestemmelser bør derfor tilnærmes hinanden for at forbedre det indre markeds funktion.
- (3) Ved direktiv 72/166/EØF⁽⁴⁾ vedtog Rådet bestemmelser om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og kontrollen med forsikringspligtens overholdelse.
- (4) Ved direktiv 88/357/EØF⁽⁵⁾ vedtog Rådet bestemmelser om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte

---

(1) EFT C 343 af 13.11.1997, s. 11.

(2) EFT C 157 af 25.5.1998, s. 6.

(3) Europa-Parlamentets udtalelse af 16. juli 1998 (EFT C 292 af 21.9.1998, s. 123), Rådets fælles holdning af 21. maj 1999 (EFT C 232 af 13.8.1999, s. 8) og Europa-Parlamentets afgørelse af ... (endnu ikke offentliggjort i EFT).

(4) EFT L 103 af 2.5.1972, s. 1. Direktivet er senest ændret ved direktiv 84/5/EØF (EFT L 8 af 11.1.1984, s. 17).

(5) EFT L 172 af 4.7.1988, s. 1. Direktivet er senest ændret ved direktiv 92/49/EØF (EFT L 228 af 11.8.1992, s. 1).

forsikringsvirksomhed, bortset fra livsforsikring, og bestemmelser for faktisk at lette den frie udveksling af tjenesteydelser.

- (5) Gennem ordningen med bureauer for det grønne forsikringskort sikres der en problemløs afvikling af en skadessag efter et uheld i skadelidtes eget land, selv når modparten kommer fra et andet europæisk land.
- (6) Ordningen med bureauer for det grønne forsikringskort kan ikke løse alle vanskeligheder for en skadelidt, som må gøre sine krav gældende i en anden medlemsstat over for en dér bosiddende modpart og et forsikringssselskab, der har fået sin administrative godkendelse dér (et fremmed retssystem, et fremmed sprog, en uvant afviklingsprocedure og en ofte uacceptabelt lang afviklingstid).
- (7) Ved beslutning af 26. oktober 1995 om afvikling af skadessager efter færdselsuheld uden for skadelidtes hjemland⁽⁶⁾ tog Europa-Parlamentet et initiativ i medfør af traktatens artikel 192, stk. 2, og opfordrede Kommissionen til at afhjælpe disse problemer ved at fremsætte forslag til et direktiv, som skal vedtages af Europa-Parlamentet og Rådet.
- (8) Der er et reelt behov for at udbygge de ordninger, der blev indført ved direktiv 72/166/EØF, 84/5/EØF⁽⁷⁾ og 90/232/EØF⁽⁸⁾, for at sikre en ensartet behandling af personer, der har lidt tab eller skade ved uheld forvoldt af motorkøretøjer, uanset hvor i Fællesskabet uheldet sker; der er mangler i forbindelse med afviklingen af skadelidtes erstatningskrav efter uheld i en anden medlemsstat end den, hvor skadelidte er bosat.
- (9) Dette indebærer, at skadelidte skal have mulighed for at rejse krav direkte mod det selskab, hvor skadevolder er forsikret.
- (10) En tilfredsstillende løsning på disse problemer kunne være, at skadelidte, der har lidt tab eller skade som følge af uheld forvoldt af motorkøretøjer i en anden medlemsstat end den, hvor skadelidte er bosat, kan fremsætte sit skadeserstatningskrav i sin egen medlemsstat over for en skadebehandlingsrepræsentant, som skadevolders forsikringssselskab har udpeget dér.
- (11) Denne løsning ville indebære, at skade, der er lidt uden for skadelidtes hjemland, kan behandles på en måde, som skadelidte er fortrolig med.
- (12) En sådan ordning med en skadebehandlingsrepræsentant i skadelidtes hjemland ville ikke berøre spørgsmålet om, hvilken materiel ret der konkret skal anvendes eller om den retslige kompetence.

---

(6) EFT C 308 af 20.11.1995, s. 108

(7) Rådets andet direktiv (84/5/EØF) af 30. december 1983 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer (EFT L 8 af 11.1.1984, s. 17). Direktivet er senest ændret ved direktiv 90/232/EØF (EFT L 129 af 19.5.1990, s. 33).

(8) Rådets tredje direktiv (90/232/EØF) af 14. maj 1990 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer (EFT L 129 af 19.5.1990, s. 33).

- (13) I forbindelse med indførelse af en ordning med en skadebehandlingsrepræsentant er det et logisk supplement at give skadelidte mulighed for at rejse krav direkte mod det pågældende selskab, hvilket endvidere vil forbedre retsstillingen for personer, der har lidt tab eller skade som følge af uheld forvoldt af motorkøretøjer uden for den medlemsstat, hvor de pågældende er bosat.
- (14) For at afhjælpe de pågældende mangler bør den medlemsstat, hvor forsikrings-selskabet har fået sin tilladelse til at drive forsikringsvirksomhed, pålægge selskabet at udpege skadebehandlingsrepræsentanter, der er bosat eller etableret i de andre medlemsstater; en sådan repræsentant skal indsamle alle de nødvendige oplysninger i forbindelse med erstatningskrav som følge af uheld forvoldt af motorkøretøjer og, på forsikringsselskabets vegne og for dettes regning, på passende måde behandle kravene, herunder udbetale erstatning for forvoldt skade; skadebehandlingsrepræsentanten skal være bemyndiget til at repræsentere selskabet over for personer, der har lidt skade som følge af sådanne uheld, og til at repræsentere selskabet over for nationale myndigheder, herunder, om nødvendigt, repræsentere det ved domstolene, i det omfang dette er foreneligt med den internationale privatrets regler om retternes kompetence.
- (15) Skadebehandlingsrepræsentantens virksomhed udgør ikke et tilstrækkeligt grundlag for at fastslå domstolskompetence i den medlemsstat, hvor skadelidte er bosat, medmindre der er hjemmel herfor i den internationale privatrets regler om retternes kompetence.
- (16) Det bør være en af betingelserne for at få adgang til og for fortsat at udøve forsikringsvirksomhed i klasse 10 under punkt A i bilaget til direktiv 73/239/EØF⁽⁹⁾, bortset fra fragtførerens ansvar, at der udpeges repræsentanter, der er bemyndiget til at behandle skadessager; denne betingelse bør derfor opfyldes ved den administrative tilladelse, der er udstedt af myndighederne i den medlemsstat, hvor forsikringsselskabet har sit hjemsted, som defineret i afsnit II i direktiv 92/49/EØF⁽¹⁰⁾; denne betingelse bør ligeledes gælde selskaber, hvis hjemsted ligger uden for Fællesskabet, men som har fået tilladelse til at drive forsikringsvirksomhed i en af Fællesskabets medlemsstater; på dette punkt bør direktiv 73/239/EØF derfor ændres og suppleres.
- (17) Ud over at det bør sikres, at forsikringsselskabet har en repræsentant i skadelidtes hjemland, bør skadelidte have sikkerhed for, at sagen behandles hurtigst muligt; de nationale lovgivninger bør derfor indeholde passende effektive og systematiske økonomiske eller tilsvarende administrative sanktioner – som f.eks. et påbud kombineret med administrative bøder,

---

(9) Rådets første direktiv (73/239/EØF) af 24. juli 1973 om samordning af de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om adgang til udøvelse af direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring (EFT L 228 af 16.8.1973, s. 3). Direktivet er senest ændret ved direktiv 95/26/EF (EFT L 168 af 18.7.1995, s. 7).

(10) Rådets direktiv 92/49/EØF af 18. juni 1992 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring og om ændring af direktiv 73/239/EØF og 88/357/EØF (tredje skadesforsikringsdirektiv) (EFT L 228 af 11.8.1992, s. 1). Direktivet er ændret ved direktiv 95/26/EF (EFT L 168 af 18.7.1995, s. 7).

regelmæssig rapportering til tilsynsorganer, kontrol på stedet, offentliggørelse i den nationale lovtidende og i pressen, suspension af et selskabs aktiviteter (forbud mod at indgå nye aftaler i et vist tidsrum), udpegelse af en særlig repræsentant for tilsynsmyndighederne, der skal kontrollere, at forretningerne føres i overensstemmelse med forsikringslovgivningen, inddragelse af en virksomheds tilladelse, sanktioner over for ledelsen – mod det ansvarlige forsikringsselskab, hvis selskabets repræsentant ikke efterkommer sin pligt til at fremsætte et erstatningstilbud inden for en rimelig frist; dette er ikke til hinder for, at der anvendes enhver anden foranstaltning, især i henhold til tilsynslovgivningen, der måtte anses for hensigtsmæssig; for at forsikringsselskabet kan fremsætte et begrundet tilbud inden for den fastsatte frist, kræves det dog, at der ikke er uenighed om ansvaret og de lidte tab og skader; det begrundede erstatningstilbud bør være skriftligt og indeholde grundlaget for vurderingen af ansvaret og skaden.

- (18) Disse sanktioner bør suppleres med en bestemmelse om, at der skal betales renter af det beløb, som forsikringsselskabet tilbyder i erstatning, eller som en domstol tilkender skadelidte, såfremt tilbuddet ikke er blevet fremsat inden for den fastsatte frist; hvis medlemsstaterne allerede har nationale bestemmelser om renter ved forsinket betaling, kan gennemførelsen af en sådan bestemmelse ske ved henvisning hertil.
- (19) Personer, der lider tab eller skade som følge af uheld forvoldt af motorkøretøjer, har undertiden vanskeligt ved at få oplyst navnet på det forsikringsselskab, som har ansvarsforsikret det motorkøretøj, der er impliceret i et uheld.
- (20) Medlemsstaterne bør i disse personers interesse oprette informationskontorer for at sikre, at sådanne oplysninger kan tilvejebringes hurtigt; informationskontorerne skal desuden stille oplysninger til rådighed for skadelidte om skadebehandlingsrepræsentanter; det er påkrævet, at informationskontorerne samarbejder med hinanden og reagerer hurtigt på anmodninger om oplysninger fra informationskontorer i andre medlemsstater; det er hensigtsmæssigt at indsamle oplysninger om, hvornår forsikringsdækningen faktisk er ophørt, men ikke om udløbet af policens oprindelige gyldighedsperiode, hvis aftalen er forlænget stiltiende.
- (21) Der bør fastsættes særlige bestemmelser vedrørende køretøjer (f.eks. offentlige eller militære køretøjer), som er undtaget fra pligten til at tegne ansvarsforsikring.
- (22) Skadelidte kan have en berettiget interesse i at blive underrettet om, hvem der er ejeren eller den sædvanlige fører eller den registrerede indehaver af køretøjet, f.eks. hvis der kun kan fås erstatning fra disse personer, fordi køretøjet ikke er behørigt forsikret, eller skaden overstiger forsikringssummen; disse oplysninger bør følgelig også stilles til rådighed.
- (23) Bestemte oplysninger som f.eks. navn og adresse på ejeren eller den sædvanlige fører og forsikringspolicens nummer eller køretøjets registreringsnummer er personoplysninger i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske

personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger⁽¹¹⁾; den behandling af personoplysninger, som nærværende direktiv indebærer, bør derfor være i overensstemmelse med de nationale foranstaltninger, der er truffet i medfør af direktiv 95/46/EF; navn og adresse på den sædvanlige fører bør kun meddeles, hvis dette har hjemmel i den nationale lovgivning.

- (24) Der bør oprettes et erstatningsorgan, som skadelidte kan rette henvendelse til, hvis forsikringsselskabet ikke har udpeget en repræsentant eller forhaler sagen betydeligt, eller hvis forsikringsselskabet ikke kan identificeres, og som skal sikre, at skadelidte får erstatning; erstatningsorganet bør kun træde ind i sjældne konkrete tilfælde, hvor forsikringsselskabet ikke efterkommer sine forpligtelser til trods for truslerne om sanktioner.
- (25) Erstatningsorganet skal kun afgøre erstatningsspørgsmålet med hensyn til tab eller skade, som skadelidte har lidt, hvis sagen kan bedømmes objektivt, og organet skal derfor begrænse sine aktiviteter til – uden at behandle sagen – at kontrollere, at der er fremsat et erstatningstilbud i overensstemmelse med de fastsatte tidsfrister og procedurer.
- (26) Juridiske personer, der i henhold til lov indtræder i skadelidtes erstatningskrav over for skadevolderen eller dennes forsikringsselskab (f.eks. andre forsikringsselskaber eller organer inden for den sociale sikring) bør ikke have ret til at fremsætte det pågældende erstatningskrav over for erstatningsorganet.
- (27) Erstatningsorganet bør have ret til subrogation i den udstrækning, det har ydet erstatning til skadelidte; for at gøre det lettere at gennemtvinge erstatningsorganets krav mod forsikringsselskabet, hvis dette har undladt at udpege en repræsentant eller forhaler sagen betydeligt, bør organet i skadelidtes hjemland automatisk have ret til refusion med ret til at lade erstatningsorganet i det land, hvor forsikringsselskabet har sit etablerede forretningssted, indtræde i skadelidtes rettigheder; dette organ vil bedre kunne indlede regressøgsmål mod forsikringsselskabet.
- (28) Selv om medlemsstaterne kan tillægge forelæggelsen af et erstatningskrav for erstatningsorganet subsidiær karakter, bør skadelidte ikke være forpligtet til at forelægge sit erstatningskrav for skadevolderen, inden han forelægger det for erstatningsorganet; skadelidtes stilling bør i dette tilfælde mindst være den samme, som når der forelægges et krav for en garantifond efter artikel 1, stk. 4, i direktiv 84/5/EØF.
- (29) Denne ordning vil kunne gennemføres ved indgåelse af en aftale mellem de erstatningsorganer, medlemsstaterne har oprettet eller anerkendt, hvori der fastsættes bestemmelser om disse organers funktion og forpligtelser samt om fremgangsmåden ved refusion.
- (30) Hvis forsikringsselskabet for et køretøj ikke kan identificeres, bør det sikres, at den endelige debitor for det beløb, skadelidte får udbetalt i erstatning, er

---

(11) EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31.

garantifonden – som omhandlet i artikel 1, stk. 4, i direktiv 84/5/EØF – i den medlemsstat, hvor det uforsikrede køretøj, der har forvoldt uheldet, er hjemmehørende; hvis køretøjet er ukendt, skal det sikres, at den endelige debitor er garantifonden – som omhandlet i artikel 1, stk. 4, i direktiv 84/5/EØF – i den medlemsstat, hvor uheldet er sket –

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Anvendelsesområde

Dette direktiv har som mål at fastsætte særlige bestemmelser for skadelidte, der er berettiget til erstatning for tab eller skade som følge af uheld i en anden medlemsstat end den, hvor skadelidte er bosat, forvoldt af køretøjer, der er forsikret og hjemmehørende i en medlemsstat.

Artikel 4 og 6 finder kun anvendelse i tilfælde af uheld, der er forvoldt af et køretøj:

- (a) som er forsikret gennem et etableret forretningssted i en anden medlemsstat end den, hvor skadelidte er bosat, og
- (b) som er hjemmehørende i en anden medlemsstat end den, hvor skadelidte er bosat.

Artikel 7 finder ligeledes anvendelse på uheld, der er forvoldt af køretøjer, der er hjemmehørende i et tredjeland og omfattet af artikel 6 og 7 i direktiv 72/166/EØF.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- (a) ”forsikringssselskab”: et selskab, som har opnået administrativ tilladelse i overensstemmelse med artikel 6 eller artikel 23, stk. 2, i direktiv 73/239/EØF;
- (b) ”etableret forretningssted”: et forsikringssselskabs vedtægtsmæssige hjemsted, agentur eller filial, som defineret i artikel 2, litra c), i direktiv 88/357/EØF;
- (c) ”køretøj”: et køretøj som defineret i artikel 1, stk. 1, i direktiv 72/166/EØF;
- (d) ”skadelidte”: en skadelidt som defineret i artikel 1, stk. 2, i direktiv 72/166/EØF;

- (e) "den medlemsstat, i hvilken køretøjet er hjemmehørende": det område, hvor køretøjet er hjemmehørende som defineret i artikel 1, stk. 4, i direktiv 72/166/EØF.

Artikel 3

Direkte krav

Medlemsstaterne sikrer, at skadelidte ved uheld i en anden medlemsstat end den, hvor skadelidte er bosat, kan rejse krav direkte mod det forsikringselskab, som har ansvarsforsikret skadevolder.

Artikel 4

Repræsentant bemyndiget til at behandle skadessager

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at ethvert forsikringselskab, der dækker risici i forsikringsklasse 10 under punkt A i bilaget til direktiv 73/239/EØF, bortset fra fragtførerens ansvar, udpeger en skadebehandlingsrepræsentant i alle andre medlemsstater end den, hvor selskabet har fået sin administrative tilladelse. Denne repræsentant behandler og afvikler skadessager i forbindelse med uheld i de i artikel 1 omhandlede tilfælde. Skadebehandlingsrepræsentanten skal være bosat eller etableret i den medlemsstat, hvor han er udpeget.
  - (a) Valget af skadebehandlingsrepræsentant sker efter forsikringselskabets skøn. Medlemsstaterne kan ikke sætte begrænsninger for dette valg.
  - (b) Skadebehandlingsrepræsentanten kan arbejde for et eller flere forsikringselskaber.
2. Skadebehandlingsrepræsentanten indsamler i forbindelse med sådanne erstatningskrav alle de oplysninger, der er nødvendige for afvikling af skadessagerne, og tager de nødvendige skridt til at forhandle en afgørelse heraf. Kravet om udpegelse af en skadebehandlingsrepræsentant afskærer ikke skadelidte eller skadelidtes forsikringselskab fra at rejse krav direkte mod skadevolderen eller skadevolderens forsikringselskab.
3. Skadebehandlingsrepræsentanten skal have tilstrækkelig bemyndigelse og tilstrækkelige sprogkundskaber til at repræsentere forsikringselskabet over for skadelidte i de i artikel 1 omhandlede tilfælde samt til fuldt ud at imødekomme skadelidtes krav. Skadebehandlingsrepræsentanten skal være i stand til at behandle sager på de officielle sprog i den medlemsstat, hvor skadelidte er bosat.
4. Medlemsstaterne indfører en forpligtelse belagt med passende, effektive og systematiske økonomiske eller tilsvarende administrative sanktioner for at sikre, at der senest tre måneder efter den dato, hvor skadelidte fremsatte sit erstatningskrav enten direkte over for skadevolderens forsikringselskab eller

over for den repræsentant, selskabet har bemyndiget til at behandle skadessager:

- (a) af skadevolderens forsikringsselskab eller dets skadebehandlingsrepræsentant fremsættes et begrundet erstatningstilbud i tilfælde, hvor ansvaret ikke bestrides, og tabet er opgjort, eller
- (b) af det forsikringsselskab, som erstatningskravet er fremsat over for, eller af dets skadebehandlingsrepræsentant gives et begrundet svar på de punkter, der er omhandlet i erstatningskravet, hvis ansvaret afvises eller ikke er klart fastlagt, eller hvis skadelidtes tab ikke er endeligt opgjort.

Medlemsstaterne indfører bestemmelser med henblik på at sikre, at der betales renter af det beløb, som forsikringsselskabet tilbyder i erstatning, eller som en domstol tilkender skadelidte, såfremt tilbuddet ikke er fremsat inden for tre måneder.

- 5. Kommissionen rapporterer til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af stk. 4, første afsnit, og om bestemmelsens virkning samt om nationale sanktionsbestemmelser overensstemmelse inden den...^(*) og forelægger om nødvendigt forslag.
- 6. Udpegelsen af en skadebehandlingsrepræsentant kan ikke i sig selv betragtes som oprettelse af et agentur eller en filial i henhold til artikel 1, litra b), i direktiv 92/49/EØF, og skadebehandlingsrepræsentanten betragtes ikke som et etableret forretningssted i henhold til artikel 2, litra c), i direktiv 88/357/EØF eller et forretningssted i henhold til Bruxelles-konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssagerne⁽¹²⁾.

Artikel 5

Informationskontorer

- 1. Hver medlemsstat sørger for at oprette eller anerkende et informationskontor, der med henblik på at give skadelidte mulighed for at søge erstatning skal:
  - (a) føre et register, som indeholder følgende oplysninger:
    - (1) registreringsnumrene på de motorkøretøjer, som er hjemmehørende i den pågældende medlemsstat;
    - (2)

(*) Fem år og seks måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden.

(12) EFT C 27 af 26.1.1998, s. 1 (konsolideret udg.).

- (i) numrene på de forsikringspolicer, der dækker disse køretøjer for risici i forsikringsklasse 10 under punkt A i bilaget til direktiv 73/239/EØF, bortset fra fragtførerens ansvar, og såfremt policens gyldighedsperiode er udløbet, ligeledes datoen for forsikringsdækningens ophør;
  - (ii) nummeret på det grønne kort eller på grænseforsikringspolicen, hvis køretøjet er dækket af et af disse dokumenter, såfremt køretøjet er undtaget i henhold til artikel 4, litra b), i direktiv 72/166/EØF;
- (3) de forsikringselskaber, der dækker disse køretøjer for risici i forsikringsklasse 10 under punkt A i bilaget til direktiv 73/239/EØF, bortset fra fragtførerens ansvar, og de skadebehandlingsrepræsentanter, som forsikringselskaberne har udpeget i henhold til artikel 4, og som er anmeldt til informationskontoret i henhold til denne artikels stk. 2;
- (4) en liste over de køretøjer, der i hver medlemsstat er undtaget fra pligten til at være dækket af en ansvarsforsikring, jf. Artikel 4, litra a) og b), i direktiv 72/166/EØF;
- (5) for så vidt angår de køretøjer, der er omhandlet i nr. 4:
- (i) navnet på den myndighed eller det organ, der i overensstemmelse med artikel 4, litra a), andet afsnit, i direktiv 72/166/EØF er udpeget som ansvarligt for at erstatte skadelidte tabet i de tilfælde, hvor den procedure, der er omhandlet i artikel 2, stk. 2, første led, i direktiv 72/166/EØF, ikke kan finde anvendelse, hvis køretøjet er omfattet af undtagelsen i artikel 4, litra a), i direktiv 72/166/EØF;
  - (ii) navnet på det organ, der dækker køretøjet i den medlemsstat, hvor det er hjemmehørende, hvis køretøjet er omfattet af undtagelsen i artikel 4, litra b), i direktiv 72/166/EØF;
- (b) eller koordinere indsamling og formidling af disse oplysninger;
- (c) og bistå berettigede personer med at få adgang til de i litra a), nr. 1), 2), 3), 4) og 5), nævnte oplysninger.

De i litra a), nr. 1), 2) og 3), omhandlede oplysninger opbevares i et tidsrum af syv år efter køretøjets slettelse i registret eller forsikringsaftalens ophør.

2. Forsikringselskaber, som er omhandlet i stk. 1, litra a), nr. 3), giver informationskontorerne i alle medlemsstaterne oplysning om navn og adresse på den skadebehandlingsrepræsentant, de har udpeget i den pågældende medlemsstat i henhold til artikel 4.

3. Medlemsstaterne sikrer, at skadelidte inden for syv år efter uheldet har ret til fra informationskontoret i den medlemsstat, hvor skadelidte er bosat, eller i den medlemsstat, hvor motorkøretøjet er hjemmehørende, eller hvor uheldet fandt sted, uden unødigt forsinkelse⁽¹³⁾ at få følgende oplysninger:
  - (a) forsikringsselskabets navn og adresse;
  - (b) nummeret på forsikringspolice, og
  - (c) navn og adresse på forsikringsselskabets skadebehandlingsrepræsentant i den medlemsstat, hvor skadelidte er bosat.

Informationskontorerne skal samarbejde.

4. Informationskontoret oplyser skadelidte om ejerens, den sædvanlige førers eller den registrerede indehavers navn og adresse, hvis skadelidte har en berettiget interesse i at få disse oplysninger. For at kunne give sådanne oplysninger henvender kontoret sig navnlig:
  - (a) til forsikringsselskabet, eller
  - (b) det centrale register for motorkøretøjer

Hvis køretøjet er undtaget i henhold til artikel 4, litra a), i direktiv 72/166/EØF, meddeler informationskontoret skadelidte navnet på den myndighed eller det organ, der i henhold til andet afsnit i samme litra i nævnte direktiv er udpeget til at yde de skadelidte erstatning i de tilfælde, hvor den procedure, der er omtalt i artikel 2, stk. 2, første led, i nævnte direktiv, ikke kan finde anvendelse.

Hvis køretøjet er undtaget i henhold til artikel 4, litra b), i direktiv 72/166/EØF, meddeler informationskontoret skadelidte navnet på det organ, der dækker køretøjet i det land, hvor det er hjemmehørende.

5. Behandlingen af de personoplysninger, som nævnes i de foregående stykker, skal finde sted i overensstemmelse med nationale foranstaltninger truffet i henhold til direktiv 95/46/EF.

Artikel 6

Erstatningsorganer

1. Hver medlemsstat sørger for at oprette eller anerkende et erstatningsorgan, der kan udbetale erstatning til skadelidte i de i artikel 1 omhandlede tilfælde.

En sådan skadelidte kan indgive erstatningskrav til erstatningsorganet i sin bopælsmedlemsstat:

---

(13) Europa-Parlamentet foreslog ordet "uførtøvet", men dette bør specificeres nærmere i forbindelse med medlemsstaternes gennemførelse af bestemmelsen for at undgå for store forskelle.

- (a) hvis forsikringssselskabet eller skadebehandlingsrepræsentanten ikke har givet et begrundet svar på det fremsatte erstatningskrav inden for en frist på tre måneder fra det tidspunkt, hvor skadelidte indgav sit erstatningskrav til det forsikringssselskab, der forsikrer det køretøj, hvis anvendelse var årsag til uheldet, eller til dettes skadebehandlingsrepræsentant, eller
- (b) hvis forsikringssselskabet ikke har udpeget en skadebehandlingsrepræsentant i den medlemsstat, hvor skadelidte er bosat, i overensstemmelse med artikel 4, stk. 1. De skadelidte kan i så fald ikke indgive erstatningskrav til erstatningsorganet, hvis de har indgivet erstatningskrav direkte til det selskab, der forsikrer det køretøj, hvis anvendelse var årsag til uheldet, og har modtaget et begrundet svar senest tre måneder efter indgivelsen af erstatningskravet.

De skadelidte kan ikke fremsætte erstatningskrav over for erstatningsorganet, hvis de har anlagt søgsmål direkte mod forsikringssselskabet.

Erstatningsorganet træder ind senest to måneder efter, at skadelidte har fremsat sit erstatningskrav over for dette organ, men afslutter behandlingen af sagen, hvis forsikringssselskabet eller skadebehandlingsrepræsentanten efterfølgende giver et begrundet svar på erstatningskravet.

Erstatningsorganet underretter øjeblikkelig:

- (a) skadevolderens forsikringssselskab eller skadebehandlingsrepræsentanten;
- (b) erstatningsorganet i den medlemsstat, hvor det forsikringssselskab, der har udstedt forsikringspolisen, har sit etablerede forretningssted;
- (c) skadevolderen, hvis denne er kendt,

om, at det har modtaget et erstatningskrav fra skadelidte, og at det vil behandle kravet senest to måneder efter, at skadelidte har fremsat sit erstatningskrav.

Denne bestemmelse griber ikke ind i medlemsstaternes ret til at tillægge eller undlade at tillægge erstatningsorganets intervention en subsidiær karakter samt til at give regler for regresretten mellem dette organ, den eller de for uheldet ansvarlige og andre forsikringssselskaber eller organer inden for den sociale sikring, der skal yde skadelidte erstatning for samme skade. Medlemsstaterne må imidlertid ikke tillade, at organet gør udbetaling af erstatning betinget af, at skadelidte på nogen måde godtgør, at den ansvarlige part er ude af stand til at betale eller nægter at betale.

2. Det erstatningsorgan, som har ydet erstatning til skadelidte i den medlemsstat, hvor skadelidte er bosat, kan kræve refusion af den udbetalte erstatning af erstatningsorganet i den medlemsstat, hvor det forsikringssselskab, der har udstedt forsikringspolisen, har sit etablerede forretningssted.

Sidstnævnte organ indtræder i skadelidtes rettigheder over for skadevolderen eller dennes forsikringselskab i den udstrækning, erstatningsorganet i den medlemsstat, hvor skadelidte er bosat, har ydet denne erstatning for tabet eller den lidte skade. Hver medlemsstat har pligt til at anerkende en sådan subrogation, der er fastsat af den anden medlemsstat.

3. Bestemmelserne i denne artikel har virkning:

- (a) efter at der er indgået en aftale mellem de erstatningsorganer, der er oprettet eller anerkendt af medlemsstaterne, om deres funktion og forpligtelser og om fremgangsmåden ved refusion;
- (b) fra den dato, som Kommissionen fastsætter, efter at den i nært samarbejde med medlemsstaterne har forvissat sig om, at en sådan aftale er indgået;

og de finder anvendelse, så længe aftalen gælder.

Kommissionen aflægger rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af denne artikel og om dens virkning inden den...^(*) og fremlægger om nødvendigt forslag.

Artikel 7

Er køretøjet ukendt, eller er det ikke inden for to måneder efter uheldet muligt at identificere forsikringselskabet, kan skadelidte rette en anmodning om erstatning til erstatningsorganet i den medlemsstat, hvor skadelidte er bosat. Erstatningen ydes i henhold til artikel 1 i direktiv 84/5/EØF. Erstatningsorganet kan i dette tilfælde på samme betingelser som dem, der er fastsat i nærværende direktivs artikel 6, stk. 2, rejse krav:

- (a) hvis forsikringselskabet ikke kan identificeres: mod garantifonden, jf. Artikel 1, stk. 4, i direktiv 84/5/EØF, i den medlemsstat, hvor køretøjet er hjemmehørende
- (b) hvis der er tale om et ukendt køretøj: mod garantifonden i den medlemsstat, hvor uheldet er sket
- (c) hvis køretøjet er hjemmehørende i et tredjeland: mod garantifonden i den medlemsstat, hvor uheldet er sket.

Artikel 8

I direktiv 73/239/EØF foretages følgende ændringer:

- (a) I artikel 8, stk. 1, tilføjes følgende litra:

(*) Fem år efter datoen for dette direktivs ikrafttræden.

"f) oplyser navn og adresse på den skadebehandlingsrepræsentant, som er udpeget i enhver anden medlemsstat end den, hvor tilladelsen søges, hvis de dækkede risici henhører under forsikringsklasse 10 i punkt A i bilaget, bortset fra fragtførerens ansvar."

(b) I artikel 23, stk. 2, tilføjes følgende litra:

"h) oplyser navn og adresse på den skadebehandlingsrepræsentant, som er udpeget i enhver anden medlemsstat end den, hvor tilladelsen søges, hvis de dækkede risici henhører under forsikringsklasse 10 i punkt A i bilaget, bortset fra fragtførerens ansvar."

Artikel 9

I direktiv 88/357/EØF foretages følgende ændring:

I artikel 12a, stk. 4, tilføjes følgende afsnit:

"Hvis forsikringsselskabet ikke har udpeget en repræsentant, kan medlemsstaterne godkende, at den skadebehandlingsrepræsentant, der er udpeget i henhold til artikel 4 i direktiv 99/.../EF(*), varetager hvervet som repræsentant udpeget i henhold til dette stykke."

(*) Europa-Parlamentets og Rådet direktiv 99/.../EF af... om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om ansvarsforsikring for motorkøretøjer og om ændring af direktiv 73/239/EØF og 88/357/EØF (EFT L...).

Artikel 10

Gennemførelse i national ret

1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør inden den...^(*) de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

De anvender disse bestemmelser inden den...^(**);

2. Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

3. Uanset stk. 1 skal medlemsstaterne oprette eller godkende erstatningsorganet i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, inden den...^(*) Hvis

---

(*) 24 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden.

(**) 30 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden.

(*) 18 months from the date of entry into force of this Directive.

erstatningsorganerne ikke har indgået en aftale i overensstemmelse med artikel 6, stk. 3, inden den...^(**), skal Kommissionen foreslå passende foranstaltninger, som skal sikre, at bestemmelserne i artikel 6 og 7 får virkning inden den...^(***).

4. Medlemsstaterne kan i overensstemmelse med traktaten opretholde eller vedtage bestemmelser, som er gunstigere for skadelidte end dem, der kræves for at efterkomme dette direktiv.
5. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 11

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Artikel 12

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter sanktioner for overtrædelse af de nationale bestemmelser, der udstedes for at gennemføre dette direktiv, og træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at sanktionerne iværksættes. Disse sanktioner skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have en afskrækkende virkning. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om disse bestemmelser inden den...^(*) og giver den hurtigst muligt meddelelse om enhver senere ændring.

Artikel 13

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand

(**) 24 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden.

(***) 30 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden.

(*) 24 måneder efter datoen for dette direktivs ikrafttræden.